מחוון למורה

מחוון: אברהם ואבימלך: "רק אין יראת אלהים במקום הזה"

1. מצרים: פרעה; נגעים ("וַיְנַגַּע ה׳ אֶת־פַּרְעֹה"); פרעה מוכיח ומגרש. גרר: אבימלך; ה׳ בא בחלום ומזהיר ("הִנְּךָ מֵת"), ומונע מגע; אבימלך מוכיח, נותן מתנות ומזמין לגור בארצו.
2. לוויכוח על סדום: "הַאַף תִּסְפֶּה, צַדִּיק עִם־רָשָׁע". האירוניה: עכשיו אבימלך הנכרי טוען כלפי ה׳ את הטענה של אברהם, ואברהם הוא שגרם לסכנה.
3. אנשי גרר שומעים את החלום ומפחדים מה׳; כלומר יש במקום יראת אלוהים, בניגוד ל"רַק אֵין־יִרְאַת אֱלֹהִים, בַּמָּקוֹם הַזֶּה".
4. 1. פחד שיהרגוהו בגלל אשתו (יא). 2. היא באמת אחותו, בת אביו (יב). 3. כך סיכמו מאז שעזב את בית אביו (יג). בחירה מנומקת מתקבלת.
5. רש"י מצדיק את חשש אברהם: אנשי המקום שאלו על אשתו. הרמב"ן מקשה: "לֹא יָדַעְתִּי טַעַם לַהִתְנַצְּלוּת הַזֶּה", כי אברהם הביא עליהם "חֵטְאָה גְּדוֹלָה", ומיישב שאברהם לא הכיר אותם ("אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי אֶתְכֶם"). הרד"ק מסביר את הכוונה של "רק".
6. אברהם מתפלל על מי שפגע בו ושחשד בו: מידה של חסד ונביאות ("כִּי־נָבִיא הוּא, וְיִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ"). מיד אחר כך ה׳ פוקד את שרה, ולפי רש"י זה בזכות התפילה על אחר.
7. תשובה טובה: אבימלך פעל "בְּתָם־לְבָבִי", ה׳ מאשר זאת (ו), מוכיח את אברהם (ט) ומפצה; אברהם חשד ופעל מתוך פחד, הרמב"ן מקשה על ההתנצלות שלו; מנגד, רש"י מצדיק את החשש ואברהם מתפלל ומתפייס. ניקוד מוצע: פסוקים 8, שני פירושים 8, עמדה 4.

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, רד"ק וספורנו מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה׳ מובא בכתיב ה׳. ממלכתי: סיפורי אברהם (בראשית יב-כה) נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, רד"ק, ספורנו); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.